

Knobbies en Moeraswespenorchis werden slechts op de oevers van 2 kwelplassen in Meijendel bij zeer lage orthofosfaat-belasting (minder dan 5 g/m² jr.) aangetroffen.

SLOT

Een van de duidelijke conclusies die uit dit onderzoek naar voren komt is dat de *belasting* met eutrofiërende stoffen van de oevervegetaties langs infiltratie- en kwelplassen een veel betere verklaring biedt voor de *mate* van verzuivering en het *voorkomen* van oorspronkelijke duinvalleisoorten dan de *konzentraties* van deze eutrofiërende stoffen.

Wanneer we dit resultaat terugkoppelen naar één van de oorspronkelijke doelstellingen van dit onderzoek: het komen tot beleidsadviezen voor een goed natuurbeheer in de duinen, dan kunnen we stellen dat een verbeterde voorzuivering (bijv. middels defosfatering) van het te infiltreren water geen vol-

doende garantie biedt voor de terugkeer van de oorspronkelijke duinvalleisoorten. Ook de doorstroomsnelheid van het grondwater zal bij het nemen van maatregelen in de afweging betrokken moeten worden.

Helaas is een hoge doorstroomsnelheid van de oevers inherent aan een qua ruimtebeslag efficiënt systeem van duininfiltratie. Voldoende verlaging van de doorstroomsnelheid om interessante vegetaties op de infiltratieplasoevers te krijgen is daarom (bij handhaving van de huidige produktiecapaciteit en waterzuiveringsmethode binnen de duinen) zowel uit natuurbehouds- als uit waterwintechisch oogpunt niet te verwezenlijken. Slechts de kwelplassen met een gemiddeld veel geringere doorstroomsnelheid van het water zullen mogelijk profiteren van een sterke voorzuivering van het infiltratiewater.

LITERATUUR

- (1) H.A. UDO DE HAES, C.A. DRIJVER & C.T.M. VERTEGAAL, 1980. Is duininfiltratie wel zo gunstig voor de vogelstand? Duin 3 (1): 3-11.
- (2) G. LONDO, 1975. Infiltreren is nivelleren. De Levende Natuur 78 (4): 74-79.
- (3) S. VAN DER WERF, 1974. Met water meer plant. In: Meijendel, duin-water-leven. Den Haag-Baarn.
- (4) R.K. FREVERT & D. KIRKHAM, 1951. A field method for measuring the permeability of soli below a watertable. Highway Research Board Proc. 28: 433-442.
- (5) M. JANSSEN et al., 1978. Duinwaterwinning en alternatieven, p. 147-160. Centrum voor Milieukunde, Leiden.
- (6) H.W.J. van Dijk, 1980. Invloed van duininfiltratie op de vegetatie. Concept-rapportage Vakgroep Milieubiologie aan het ministerie van VoMil.

Fietsen door Duin en Kruidberg ?

door TON ROELOFFZEN

In het fietspadenplan van de provincie Noord-Holland is een voorstel opgenomen om het fietspad langs de kust in de Kennemerduinen te verlengen door Duin en Kruidberg naar IJmuiden. Dit plan is uit rekreatief oogpunt zeer aantrekkelijk, met name voor de inwoners van IJmuiden. Hierdoor dreigt echter een stil en mede daardoor zeer vogelrijk duinterrein blijvend verstoord te worden door de rekreatie. Gezien de zeldzaamheid van dergelijke terreinen in Nederland, verzet de eigenaar van Duin en Kruidberg (Natuurmonumenten) zich tegen dit plan.

HUIDIGE SITUATIE

Het gebied bestaat uit een aantal landgoederen: het nationaal park Kennemerduinen (eigenaar Stichting Kennemerduinen), Duin en Kruidberg en Heerenduinen (beiden in bezit van Natuurmonumenten). Vooral in het zuiden bij de zeeweg zijn rekreatievoorzieningen aanwezig; bovendien zijn er een aantal fietspaden in de Kennemerduinen en in

Duin en Kruidberg (zie figuur). Duin en Kruidberg en Heerenduinen zijn alleen toegankelijk voor leden van Natuurmonumenten, terwijl de Kennemerduinen voor iedereen toegankelijk zijn. Hierdoor bestaat er t.a.v. de rekreatie een zonering: het zuidelijk deel wordt zeer druk bezocht, en het noorden (d.w.z. de terreinen van Natuurmonumenten) zijn stil. In tegenstelling tot de Kennemerduinen treffen we hier daarom re-

Door de Stichting Duinbehoud is een studie uitgevoerd naar de fietsmogelijkheden in de duinen tussen IJmuiden en Den Haag. Onlangs is hierover de nota "Fietsen in de duinen" verschenen, waarin een overzicht wordt gegeven van realiseerbare fietsroutes in en rond de duinen, zonder het natuurlijk duinmilieu verder aan te tasten. Hoewel in deze nota het fietspad door Duin en Kruidberg reeds is afgevoerd, is het nuttig aan dit probleem extra aandacht te besteden, gezien de natuurbehoudsbelangen die in het geding zijn.

Red.

latief veel zeldzame grondbroedende vogels aan (wulp, bergeend, tapuit), die karakteristiek zijn voor de duinen en zeer gevoelig voor rekreatie-invloeden.

PLANNEN

In het ontwerp-fietspadenplan van de provincie Noord-Holland wordt voorgesteld een fietspad aan te leggen van Parnassia in de Kennemerduinen naar IJmuiden. Men wil hiervoor een oude betonbaan gebruiken, die door de Duitsers in de tweede Wereldoorlog evenwijdig aan de kust is aangelegd, zodat geen nieuw wegdek nodig is.

Uit rekreatief oogpunt is dit fietspad erg aantrekkelijk, omdat er vanuit IJmuiden een nieuwe mogelijkheid ontstaat om met de fiets de duinen in te gaan. Hierdoor neemt het aantal rondrijmogelijkheden aanzienlijk toe, zowel vanuit IJmuiden als Velsen, Santpoort en Bloemendaal.

BEZWAREN

De nadelen uit een oogpunt van natuurbehoud zijn echter groot. Het fietspad doorsnijdt immers een rustig en zeer vogelrijk gebied (zie ook de nota "Fietsen in de duinen"), waardoor de bestaande zonering dreigt te worden doorbroken. Het nu nog zeer stille fietspad door Duin en Kruidberg zal veel drukker worden evenals het fietspad in het noorden van de Kennemerduinen. Bovendien is het gevaar aanwezig dat Natuurmonumenten onder druk van de ontstane situatie zijn toegangsbepalingen aanzienlijk zal moeten verruimen (toegang voor iedereen).

Het nieuwe fietspad zal door dit alles dan sterk ontsluitend werken op Duin en Kruidberg, en het noordelijk deel van de Kennemerduinen. Het fietspad zal immers niet alleen worden gebruikt door mensen die uitsluitend een fietstocht maken (tourfietsers), maar ook worden gebruikt om een bepaald punt snel te kunnen bereiken en dan te gaan wandelen (duinfietsers). In het noordelijke deel van het duingebied zal de recreatie dan ook sterk toenemen, waardoor het gebied voor verstoring gevoelige vogels (o.a. wulp, bergeend, tapuit) als broedgebied verloren zal gaan. De situatie m.b.t. de broedvogelstand wordt dan relatief arm, zoals al het geval is in het zuidelijk deel van de Kennemerduinen en vele andere reeds verstoorde duingebieden.

Bovendien bestaat er het risico dat men vanaf het fietspad

het strand zal proberen te bereiken, gezien de ligging t.o.v. IJmuiden. Door het ontstaan van illegale paden zal de zeereep dan worden aangetast, die een belangrijke functie heeft als zeewering. Om dit probleem het hoofd te kunnen bieden, ligt het dan erg voor de hand een aantal nieuwe slagen door de zeereep aan te leggen, met een groeiende stroom rekreanten als gevolg.

Hoewel men in ieder geval hekken en prikkeldraad zal moeten plaatsen langs het fietspad, zal dit maar ten dele helpen. Een bepaalde groep mensen zal hierdoor niet weerhouden worden af te stappen en te gaan wandelen in de terreinen aan weerkanten van het fietspad. Bovendien zullen de rasters langs het fietspad de wandelaars sterk in hun mogelijkheden beperken (afsluiting van zijpaden). In feite zal een groot deel van het gebied voor de wandelaar verloren gaan.

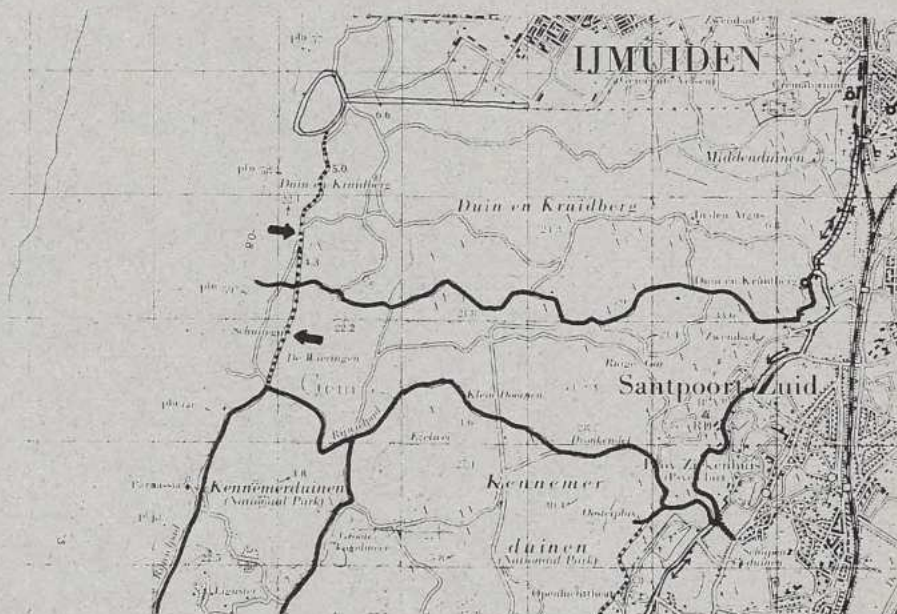
BELEID

Door gemeenten, de provincie en de prov. planologische dienst van Noord-Holland wordt een toenemende druk uitgeoefend op Natuurmonumenten om de betonbaan open te stellen voor fietsers. De genoemde bezwaren tegen dit plan worden door deze overheids-

instanties blijkbaar onvoldoende onderkend, of althans van ondergeschikt belang geacht. Ook de beheerders van de zeereep (Rijkswaterstaat, waterschap Rijnland) realiseren zich blijkbaar onvoldoende wat de gevolgen van dit plan in de zeereep kunnen zijn, gezien de lawe reakties van deze instanties tot nu toe.

Onze konklusie kan er daarom maar één zijn: gezien de gevolgen voor het natuurlijk milieu van een fietspad van de Kennemerduinen naar IJmuiden is de aanleg hiervan ongewenst, ondanks alle voordelen die zo'n fietspad uit rekreatief oogpunt biedt. Natuurmonumenten verdient dan ook onze steun in deze zaak.

Bij het zoeken naar alternatieven zou gedacht kunnen worden aan een fietspad in meer oostelijke richting door Duin en Kruidberg. Vooralsnog moet ook dit worden afgewezen, aangezien ook dit gebied zeer vogelrijk is (veel vogelrijker dan de Kennemerduinen) en een geheel nieuw tracé plus wegdek zou moeten worden aangelegd. Bovendien zouden hierdoor nog grotere beperkingen worden opgelegd aan de wandelmogelijkheden (door afsluitingen).

Overzicht van aanwezige en voorgestelde fietsroutes in de duinen van Zuid Kennemerland (uit de nota "Fietsen in de duinen").

— reeds aanwezig fietspad

..... o.i. ongewenst voorstel voor een fietspad